

ОБҐРУНТУВАННЯ СТРУКТУРНОЇ СХЕМИ СИЛОВОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО КАНАЛА ЕЛЕКТРОМОТОБЛОКА

Ковальов О.В., інженер

alekstdaty1979@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Актуальність та постановка проблеми.

Сучасне сільськогосподарське виробництво в Україні характеризується масовим застосуванням мобільних енергетичних засобів малої механізації у вигляді малогабаритних мотоблоків та міні-тракторів з двигунами внутрішнього згорання. Проведені випробування виявили, що електрифіковані мотоблоки з тяговими електродвигунами постійного та змінного струму мають ряд переваг в порівнянні з мотоблоками з двигуном внутрішнього згорання такі як, простота пуску та зупинки, надійність та економічність у роботі, відсутність загазованості навколишнього середовища [1-3]. Тому обґрунтування та створення електрифікованих ґрунтообробних машин для малих фермерських господарств є актуальною проблемою

Основні матеріали дослідження. Про ефективність мотоблоків з електроприводом свідчить проведена порівняльна техніко-енергетична оцінка найбільш розповсюджених мотоблоків [4].

З урахуванням рекомендацій по конструюванню мотоблоків, приведених в [5] та іншій технічній літературі, було виготовлено дослідний зразок мотоблоку з тяговим електродвигуном постійного струму послідовного збудження та централізованим електропостачанням від мережі змінного струму через гнучкий кабель та керований випрямляч. Процес перетворення енергії при роботі електромоблока з електроприводом та централізованим електропостачанням наочно може бути представлено у вигляді структурної схеми енергетичного каналу мотоблоку, наведеної на рис. 1.

Рисунок 1. Структурна схема енергетичного каналу енергозберігаючої електромеханічної системи обробітку ґрунту

На схемі енергетичного каналу електромоблока позначено: P_m – електрична потужність споживана з мережі; P_m – електрична потужність на ввіді мотоблока; P_l – приєднана потужність тягового електродвигуна; P_e – ефективна або корисна потужність тягового електродвигуна; $P_{мх}$ – механічна потужність що подається на ведучу вісь мотоблока; P_m – тягова потужність на робочому органі; $\Delta P_{ГК}$ – електричні втрати в живлячому гнучкому кабелі; $\Delta P_{КВ}$ – втрати в керованому випрямлячі; ΔP_D – сумарні втрати в тяговому електродвигуні; $\Delta P_{МП}$ –

втрати в механічній передачі; ΔP_{δ} – втрати на буксування коліс; ΔP_f – втрати на перекочування коліс; $\Delta P_{\delta} + \Delta P_f$ – втрати в ходовій системі МБ на буксування та перекочування коліс.

У відповідності з наведеною на рис. 1 структурною схемою енергетичного каналу, ефективність електромоблока може бути оцінена рівнянням енергетичного балансу в наступному вигляді

$$P_e = P_1 - \Delta P_d = \Delta P_{m1} + \Delta P_{\delta} + \Delta P_f + P_m. \quad (1)$$

Рівняння (1) відображає режим роботи електромоблока при незмінності P_1 та P_m , а також швидкості руху моблоку – v . В реальних умовах роботи, наприклад при оранці, величина P_m постійно змінюється, що призводить до нестабільності енергетичного балансу.

Оцінку тягових властивостей електромоблока можна провести за величиною його тягового ККД

$$\eta_m = P_m / P_e. \quad (2)$$

Величина тягової потужності моблоку з урахуванням лінійної швидкості пересування може бути описана наступним рівнянням

$$P_m = F_m \cdot v = P_e \cdot \eta_m = P_e \cdot \eta_{m1} \cdot \eta_{\delta} \cdot \eta_f. \quad (3)$$

В межах оптимального режиму роботи моблоку залежність між швидкістю руху та тяговим зусиллям повинна мати гіперболічний характер. Дійсно, згідно рівняння (3) ідеальна тягова характеристика виражена співвідношенням

$$P_m = F_m \cdot v = P_e \cdot \eta_m = const. \quad (4)$$

При використанні в якості тягового двигуна постійного струму послідовного збудження співвідношення (4) буде дотримуватися автоматично.

Висновок. Обґрунтовано структурну схему енергетичного каналу електромоблока, на базі якої отримано рівняння енергетичного балансу. Визначено величину тягової потужності системи з урахуванням виду обробітку ґрунту та швидкості пересування. Запропоновано вид тягового двигуна привода електромоблока.

Список використаних джерел

1. Кувачов В.П., Куценко Ю.М., Ковальов О.В., Єгнат'єв Є.І. Електрифікований агро модуль – ефективне рішення проблем механізації рослинництва. *Праці Таврійського державного агротехнологічного університету*: Вип. 12. Т.2. Мелітополь, 2012. С. 86-92.
2. Ковальов О.В. Тягові характеристики та керування моблоком з електроприводом по максимуму ККД. *Вісник Національного технічного Університету «Харківський політехнічний інститут»*. №30. Харків, 2008. С. 509-510.
3. Квітка С.О., Ковальов О.В. Обґрунтування системи керування електроприводом ґрунтообробного моблоку. *Вісник Сумського національного аграрного університету*: Серія «Механізація та автоматизація виробничих процесів». Вип. 10/1 (29). Суми, 2016. С. 183-186.
4. Ковальов О.В., Катюха А.А., Назар'ян Г.Н. Аналітичний метод порівняльної техніко-енергетичної оцінки ефективності і технічного рівня моблоків. *Праці ТДАТА*: Вип. 7. Т. 3. Мелітополь, 2007. С. 93-99.
5. Ковальов О.В., Куценко Ю.М., Назар'ян Г.Н. Розрахунок потужності та вибір тягового електродвигуна привода моблока. *Праці Таврійського державного агротехнологічного університету*: Вип. 10. Т.8. Мелітополь, 2010. С. 228-238.